

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO
BIUDŽETO 2019 METŲ RODIKLIŲ PATVIRTINIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU
JUO SUSIJUSIŲ KITŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ (toliau kartu – Projektai)
(TAP-18-1554 –18-1560) (TAIS NR. 18-11341(2))**

2018-10-16 Nr.NV-2745

Vilnius

Įvertinę skubos tvarka Projektų atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams ir nevertindami Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte nurodytų duomenų teisingumo bei pagrįstumo, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 10, 15, 16, 24, 32 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto

1. Pažymime, kad išlieka aktualios Teisingumo ministerijos išvadoje dėl šio projekto 4 straipsnyje dėstomų Valstybinio socialinio draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 24 straipsnio pakeitimų pateiktos pastabos (pavyzdžiui, 3 punkte, 4.4-4.5 papunkčiuose, 5 punkte). Projekte siūlomas neįgalumo lygio, laikinojo nedarbingumo ar darbingumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko ar termino nustatymo pagrįstumo ir teisėtumo priežiūros modelis suteikia Fondo administravimo įstaigoms naujų teisių – tikrinti kitos institucijos, šiuo atveju Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) priimtų sprendimų pagrįstumą ir teisėtumą, mūsų nuomone, laikytinas fragmentišku ir nesistemišku. Įvertinus Įstatymo 24 straipsnio 6-8 dalyse siūlomą reguliavimą ir asmeniui sukeliamas teisinės pasekmės, manome, kad Įstatyme neįtvirtinus ir aiškiai neapibrėžus atvejų ar sąlygų, kuomet Fondo administravimo įstaiga turi kreiptis dėl papildomo asmens sveikatos ištyrimo, sudaromas neaiškumas dėl siūlomo reguliavimo taikymo. Manome, kad pasirinkus tokį priežiūros modelį, konkretūs neįgalumo nustatymo teisėtumo tikrinimo pagrindai turi būti nustatyti Įstatyme. Šiuo atveju projekte numatyta teisė („*prireikus*, Fondo administravimo įstaiga *gali* kreiptis“), o ne pareiga palieka galimybes piktnaudžiauti bei asmenis traktuoti nevienodai. Be to, projekte lieka nesureglamentuota, kada būtų kreipiamasi į antrinio ar tretinio lygio specializuotas asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančias įstaigas, kokias pasekmes sukelia kitokia (nei buvo nustatyta Tarnybos) gydytojų specialistų išvada asmeniui, Tarnybai ir Tarnyboje dirbantiems specialistams, koks siūlomo modelio santykis su Įstatyme galiojančiomis išmokų mokėjimo priežiūros priemonėmis, pavyzdžiui, su kreipimosi į teismą dėl darbingumo lygio (darbingumo netekimo) nustatymo teisingumo priemone, ir pan. Projektu siūlomų nuostatų taikymas neaiškus neįgalumo ar laikino nedarbingumo nustatymą reguliuojančių teisės aktų atžvilgiu, kurių kaip su projektu susijusių, nesiūloma keisti. Atsižvelgiant į tai, siūlome pakartotinai įvertinti nurodytas pastabas, ir siekiant apibrėžtumo, svarstyti papildomų nuostatų įtvirtinimą Įstatyme, kartu jį

sistemiškai derinant su galiojančiu Įstatymu bei susijusių įstatymų nuostatomis. Priešingu atveju, siūlomo reguliavimo turėtų būti atsisakyta.

2. Pastebėtina, kad keičiamo Įstatymo 24 straipsnio 6 dalies nuostatoje aiškiai nenurodyta, kokia sutartis su asmens sveikatos priežiūros įstaiga vertinamu atveju yra sudaroma, neapibrėžiama, ar šiuo atveju minima sutartis yra tapati sutarčiai, nurodytai projekto 6 straipsnio 2 dalyje keičiamoje nuostatoje. Be to, siekiant šios nuostatos aiškumo, būtų tikslinga nurodyti, koks subjektas, turintis teisę sudaryti šią sutartį, turimas mintyje.

3. Keičiamo įstatymo 24 straipsnio 9 dalies reguliavimas tikslintinas dėl „naujo sprendimo“ priėmimo, nes iš pateiktos nuostatos formuluotės nėra aišku, kokios institucijos sprendimas laikytinas nauju.

4. Manome, kad Projekto 7 straipsnio 3 dalies formuluotę tikslinga tikslinti, ją papildant ir Įstatyme įtvirtinant, kad siūloma nuostata taikoma ne tik tais atvejais, kai darbuotojui mokamas vidutinis darbo užmokestis (arba jo dalis), bet ir tais atvejais, kai darbuotojui iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ar valstybės biudžeto gaunamoms išmokoms apskaičiuoti imamas jo vidutinis darbo užmokestis.

5. Siūlome įvertinti, ar šio projekto 4 straipsnyje siūlomiems Įstatymo 24 straipsnio pakeitimams įgyvendinti, neturėtų būti priimti įgyvendinamieji teisės aktai ir atitinkamai tikslinti šio projekto 7 straipsnio nuostatas bei pildyti aiškinamąjį raštą.

6. Atsižvelgdami į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 73 punkto rekomendaciją, šio projekto 4 straipsnyje dėstomi Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 24 straipsnio pakeitimai turi būti tikslinami teisės technikos aspektu: straipsnio sudedamosios dalys pildomos atskiromis to paties straipsnio dalimis. Taipogi, siūlome tikslinti projekto 2, 3, 4 straipsnių žymėjimą pagal Rekomendacijų 35.3 papunktį (po žodžio „straipsnis“ dedamas taškas).

7. Siūlome tikslinti šio projekto 3 straipsnyje keičiamos nuostatos formuluotę ir sukonkretinti neapibrėžtą nuorodą į *kituose teisės aktuose nustatytą tvarką*, pavyzdžiui, keičiamą nuostatą papildyti žodžiais „kitų teisės aktų, reguliuojančių duomenų tvarkymą, nustatyta tvarka“.

Dėl Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 6 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto

1. Siūlome pakartotinai įvertinti šiuo projektu teikiamą keičiamo įstatymo 24 straipsnio pakeitimo pagrįstumą. Siūlomas reguliavimas neatitinka motinystės socialinio draudimo įmokų mokėjimo principo, nustatyto keičiamo įstatymo 2 straipsnyje – kompensuoti dėl motinystės, tėvystės ar vaiko priežiūros *prarastas pajamas ar jų dalį* (dėl šio aspekto pastabas yra teikusi ir Teisingumo ministerija (pritartina išvados 2.1 papunktyje nurodytiems argumentams). Be to, manome, kad siūlomu reguliavimu sudaromos prielaidos ir kitoms ligos ar motinystės socialiniu draudimu draudžiamų asmenų grupėms reikalauti, kad būtų sudarytos analogiškai palankios dėl draudžiamąjo įvykio prarastų pajamų ar jų dalies kompensavimo sąlygos.

2. Siūlome tikslinti šio projekto 3 straipsnio nuostatas dėl įstatymo įsigaliojimo. Pirma, atsižvelgiant tai, kad šio straipsnio 3 dalyje nustatomas įstatymo taikymas, turi būti keičiamas šio straipsnio pavadinimas „Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas“. Antra, šio straipsnio 3 dalyje suformuluota taikymo taisyklė būtina koreguoti, nes neaiškus jos įsigaliojimo momentas, be to, turi būti aiški taisyklė dėl pakeitimo įsigaliojimo paskirtoms vaiko priežiūros išmokoms, kurių mokėjimas nėra pasibaigęs, taikymo.

3. Atsižvelgiant į projekto pakeitimus, manome, kad šiuo atveju turėtų būti keičiamas *Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr.IX-110 6, 14, 18, 21, 22, 24 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr.XIII-1338*, jame inkorporuojant projektu siūlomus pakeitimus.

Dėl Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto

Siūlome Projektų aiškinamojo rašto 4 punkte nurodyti motyvus, kuriais vadovaujantis, mirus priedo, gavėjui jį laidojančiam asmeniui siūloma išmokėti 1 socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio priedą, nepriklausomai nuo gavėjui mokėto priedo dydžio, kuris pagal keičiamo įstatymo 15 straipsnio 1 dalies nuostatą buvo diferencijuojamas ir priklausė nuo priedo gavėjo turimų draudžiamųjų pajamų dydžio.

Dėl Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto ir su juo susijusių kitų teisės aktų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projekto

Atsižvelgiant į nutarimo turinį ir į teikiamas įstatymų projektus, siūlome tikslinti nutarimo antraštę ir vietoj žodžių „kitų teisės aktų“ įrašyti žodį „įstatymų“.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė